

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 612/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa

,
, zastúpeného
Advokátskou kanceláriou Mgr. Matej Krajči, PhD., Záhradnícka 51, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Matej Krajči, PhD., proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 4T/1/2021 z 23. februára 2022 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tost/8/2022 z 20. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 20. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj jeho práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 7 ústavy, základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 2, ods. 3 písm. a) a e) dohovoru a práva podľa čl. 13 dohovoru uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. 4 T 1/2021 z 23. februára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tost 8/2022 z 20. apríla 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obžalovaný pre trestný čin vraždy spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. h) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. júla 2001.

3. Napadnutým uznesením špecializovaného súdu bol podľa § 142 ods. 1 a § 147 ods. 1 Trestného poriadku pribratý príslušný ústav na podanie znaleckého posudku o dôležitých skutočnostiach týkajúcich sa osobnosti sťažovateľa.

4. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bola sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu zamietnutá.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom tvrdí, že jeho psychologický stav už bol preskúmaný a že príslušný ústav na podanie znaleckého posudku nemá jeho dôveru, a to pokiaľ ide o kvalitu, hodnovernosť a nezáujatosť znaleckých pracovníkov. Podľa jeho názoru neexistuje výnimočnosť alebo závažnosť prejednávaneho prípadu, ktorá by si vyžadovala osobitné vedecké posúdenie alebo preskúmanie posudku znalca.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie viacerých práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru napadnutými uzneseniami špecializovaného súdu a najvyššieho súdu vo vzťahu k pribratiu príslušného ústavu na podanie znaleckého posudku.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením špecializovaného súdu:

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

8. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu sťažnosť najvyššiemu súdu, ktorú aj využil a najvyšší súd o nej rozhodol svojím napadnutým uznesením.

10. Ústavnú sťažnosť v tejto časti bolo preto v tejto časti potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

11. Odhliadnuc od skutočnosti, že sťažovateľ bližšie neobjasnil ani len prípadnú možnosť zásahu do niektorých ním označených práv (základné právo na osobnú slobodu, základné právo na prezumpciu neviny, právo na tlmočníka) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd v krátkosti konštatuje, že prípadné námietky proti výsledkom znaleckého posudku bude môcť sťažovateľ uplatniť v prebiehajúcom trestnom konaní, a to vrátane prípadných opravných prostriedkov proti rozhodnutiu vo veci samej. V prebiehajúcom trestnom konaní má sťažovateľ priestor plne realizovať svoje právo na obhajobu, spochybníť závery znaleckého posudku (ak s nimi nebude súhlasiť, pozn.) a realizovať aj ďalšie svoje práva (predovšetkým právo na spravodlivé súdne konanie).

12. V súlade s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy totiž ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

13. Ústavný súd môže v zmysle už uvedeného založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v okolnostiach veci Trestným poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

14. Na uvedenom základe je možné konštatovať, že ústavná sťažnosť je v tejto časti podaná predčasne a ako taká musí byť odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, keďže na jej prerokovanie nemá ústavný súd právomoc.

15. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu